

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 640/2017-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Lajosa Mészároša prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti ENERGOTRENS, s. r. o., Súvoz 1, Trenčín, právne zastúpenej spoločnosťou HALADA advokátska kancelária s. r. o., Kapitulská 21, Trnava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Andrej Halada, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Cb 15/2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti ENERGOTRENS, s. r. o., na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Cb 15/2012 porušené boli.

2. Obchodnej spoločnosti ENER GOTRENS, s. r. o., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Trenčín p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Trenčín je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti ENER GOTRENS, s. r. o., trovy konania v sume 570,06 € (slovom päťstosedemdesiat eur a šesť centov) na účet spoločnosti HALADA advokátska kancelária s. r. o., Kapitulská 21, Trnava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 640/2017-19 z 18. októbra 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti ENER GOTRENS, s. r. o., Súvoz 1, Trenčín (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Cb 15/2012 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z vyžiadaného spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou z 9. augusta 2011 obrátila na okresný súd so svojím nárokom na zaplatenie peňažnej pohľadávky v sume 33 986,23 €, ktorú si uplatňuje voči spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“). Žaloba bola okresnému súdu doručená

12. augusta 2011. Predmetná pohľadávka sťažovateľky, ktorej úhrady sa v napadnutom konaní domáha, predstavuje neuhradenú cenu za dodávku pitnej vody a odvádzanie odpadových vôd a neuhradenú cenu za dodávku a distribúciu elektriny, na ktorých uhradenie vzniklo sťažovateľke právo na základe písomných zmlúv uzatvorených so žalovaným „(Zmluva o dodávke pitnej vody a odvádzaní odpadových vôd č. 2010-V-71 a Zmluva o spoločnej dodávke a distribúcii elektriny č. 2010-E-71)“. Napadnuté konanie nebolo v čase podania sťažnosti pred ústavným súdom právoplatne skončené.

Sťažovateľka tvrdí, že celkovú dĺžku napadnutého konania ovplyvnili predovšetkým obdobia úplnej nečinnosti, ako aj neefektívny postup okresného súdu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Cb/15/2012 porušené bolo.

Okresnému súdu Trenčín Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Cb/15/2012 ďalej konal bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 15.000,- EUR, ktorú je Okresný súd Trenčín povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva náhradu trov konania, ktoré je Okresný súd Trenčín povinný uhradiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Okresný súd sa k prijatej sťažnosti sťažovateľky vyjadril prípisom sp. zn. Spr 1083/2017 zo 16. marca 2018, v ktorom predseda okresného súdu poukázal na to, že po podaní žaloby boli procesné úkony vykonávané plynulo a rýchlo bez akýchkoľvek prietahov. Poukázal na to, že „K nečinnosti došlo v období po pridelení

spisu novej zákonnej sudkyňi, pričom tejto bolo v tom období pridelené značné množstvo nevybavených vecí patriacich sudkyňi odchádzajúcej na krajský súd. Išlo o funkčne mladú sudkyňu, ktorá musela v relatívne krátkom čase naštudovať a oboznámiť sa okrem nových vecí napádaných na rozhodnutie do jej oddelenia, i vecí prerozdelené po odchádzajúcej sudkyňi, pričom išlo i o nevybavené veci staršie ako je predmetná vec.“

Sťažovateľka sa podaním z 24. apríla 2018 vyjadrila k vyjadreniu okresného súdu a uviedla: „Sťažovateľ má za to, že tvrdenie Okresného súdu Trenčín, podľa ktorého boli po podaní sťažovateľovej žaloby vykonávané procesné úkony plynulo a rýchlo bez akýchkoľvek prieťahov, nie je správne.

Vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ podrobne opísal celý dovtedajší priebeh súdneho konania vedeného na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 39 Cb/15/2012, z ktorého je zrejmé, že Okresný súd Trenčín v predmetnom konaní nepostupoval bez zbytočných prieťahov. Naopak, Okresný súd Trenčín počas viacerých dlhších období v konaní nevyvíjal žiadnu aktivitu, čo možno najlepšie ilustrovať na mimoriadne dlhej nečinnosti súdu v čase od 28. 03. 2013 do 15. 02. 2016. Navyše, postup súdu sa vo viacerých štádiách konania dá označiť za neefektívny, čo taktiež spôsobilo vznik prieťahov v predmetnom konaní. V podrobnostiach si sťažovateľ dovoľuje odkázať na čl. IV. svojej ústavnej sťažnosti, kde sú podrobne rozpísané jednotlivé prípady nečinnosti či neefektívneho postupu súdu, ktoré mali za následok porušenie sťažovateľových práv chránených čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V dôsledku viacerých prieťahov v predmetnom súdnom konaní trvalo Okresnému súdu Trenčín viac ako 5 rokov a 7 mesiacov (resp. 67 mesiacov), kým v predmetnom konaní došlo k vyhláseniu prvostupňového meritórneho rozhodnutia. Konanie pritom v súčasnosti naďalej pokračuje z dôvodu podaného odvolania žalovaného na Krajskom súde v Trenčíne, a teda celková dĺžka konania v súčasnosti presahuje obdobie 6 rokov a 8 mesiacov.“

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav napadnutého konania:

- 12. augusta 2011 žalobkyňa (sťažovateľka) doručila okresnému súdu žalobu,

- 18. augusta 2011 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku,
- 26. augusta 2011 bol sťažovateľkou zaplatený súdny poplatok,
- 7. septembra 2011 okresný súd vydal platobný rozkaz č. k. 57 Rob 531/2011-57,
- 10. novembra 2011 žalovaný doručil okresnému súdu odpor proti platobnému rozkazu,
- 1. decembra 2011 okresný súd vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za odpor,
- 19. januára 2012 sa sťažovateľka vyjadrila k odporu žalovaného,
- pojednávanie uskutočnené 21. mája 2012 bolo odročené bez prejednávania veci vzhľadom na to, že účastníci konania zhodne vyhlásili, že súhlasia s mimosúdny prerokovaním veci,
- žalovaný požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 23. august 2012 z dôvodu kolízie pojednávania právneho zástupcu,
- pojednávanie uskutočnené 10. septembra 2012 bolo odročené bez vykonania dokazovania s tým, že po opätovnom pokuse o zmier a po rozprave sa dospelo k záveru, že je potrebné, aby účastníci pri každom uplatnenom nároku špecifikovali hodnoty, ktorým bol tvorený s prihliadnutím na obsah uzatvorených zmlúv. Pojednávanie bolo odročené na 29. október 2012,
- 29. októbra 2012 sa právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil na verejnom pojednávaní a požiadal o odročenie pojednávania,
- 29. októbra 2012 okresný súd po oboznámení sa s ospravedlnením sťažovateľky i žalovaného odročil pojednávanie na 21. január 2013,
- 29. októbra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaného,
- 2. novembra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky,
- pojednávanie uskutočnené 21. januára 2013 bolo odročené pre účely vykonania dokazovania výsluchom svedkov na 28. marec 2013,
- 25. januára 2013 sťažovateľka oznámila meno svedka, ktorého navrhla vypočuť,
- 30. januára 2013 bolo okresnému súdu doručené podanie „označenie dôkazov“, ktorým bol navrhnutý výsluch znalca [REDACTED],
- pojednávanie nariadené na 28. marec 2013 bolo odročené na neurčito pre účely opätovného predvolania účastníkov konania a doplnenia dokazovania; zároveň súd uložil

sťažovateľke vyjadriť sa k podaniu žalovaného z 21. marca 2013 pre účely prípadného nariadenia znaleckého dokazovania,

- 26. apríla 2013 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k návrhu žalovaného na doplnenie dokazovania,

- 16. mája 2013 bol spis pridelený novej sudkyňi [REDACTED],

- 13. januára 2014 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľky o pokračovanie v konaní, keďže súd je viac ako 9 mesiacov nečinný,

- po sťažnosti predsedníčke okresného súdu bolo vo veci nariadené 15. februára 2016 pojednávanie na 25. apríl 2016,

- pojednávanie nariadené na 25. apríl 2016 bolo odročené na 16. jún 2016 pre účely doplnenia dokazovania,

- 9. mája 2016 bolo súdu doručené stanovisko sťažovateľky,

- pojednávanie konané 16. júna 2016 bolo odročené na 22. september 2016 pre účely doplnenia dokazovania,

- 4. júla 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky,

- 22. septembra 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 15. december 2016 pre účely vyžiadania si odborného vyjadrenia znalcom z odboru elektrotechniky,

- 27. septembra 2016 okresný súd uznesením rozhodol o povinnosti žalovaného zložiť preddavok na vykonanie znaleckého dokazovania,

- 13. októbra 2016 žalovaný zaplatil preddavok na vykonanie znaleckého dokazovania,

- 24. októbra 2016 okresný súd požiadal o odborné vyjadrenie znalca [REDACTED],

- 3. novembra 2016 znalec [REDACTED] okresnému súdu oznámil, že nemôže podať odborné vyjadrenie z dôvodu úzkej spolupráce so sťažovateľkou,

- 8. novembra 2016 okresný súd požiadal o odborné vyjadrenie znalca [REDACTED],

- 15. novembra 2016 [REDACTED] telefonicky oznámil, že nie je oprávnený podať požadované odborné vyjadrenie, pretože také možno žiadať v tomto prípade len od znalca v odbore elektroenergetiky,

- 16. novembra 2016 okresný súd požiadal obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ], zapísanú v zozname znalcov o podanie odborného vyjadrenia,
- 5. decembra 2016 znalec [REDAKOVANÉ] poverený obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], požiadal od okresného súdu doplňujúce informácie a bola predložená žiadosť o zaslanie podkladov potrebných na spracovanie odborného vyjadrenia,
- 6. decembra 2016 okresný súd požiadal sťažovateľku o doloženie potrebných podkladov, keďže doteraz neboli súčasťou súdneho spisu,
- mailom bola predložená žiadosť [REDAKOVANÉ] o predloženie ďalších podkladov,
- 9. decembra 2016 žalobca doložil listiny pre účely vypracovania odborného vyjadrenia,
- 13. decembra 2016 žalovaný podal žiadosť o odročenie pojednávania vzhľadom na to, že prebiehajú mimosúdne rokovania,
- 13. decembra 2016 sťažovateľka nesúhlasila s odročením pojednávania,
- pojednávanie nariadené na 15. december 2016 bolo odročené z dôvodu, že nebolo do uvedeného času vypracované znalcom odborné vyjadrenie,
- 28. februára 2017 bolo okresnému súdu doručené odborné vyjadrenie č. 89/2017 znalec – [REDAKOVANÉ],
- pojednávanie 2. marca 2017 bolo odročené pre účely verejného vyhlásenia rozsudku na 30. marec 2017,
- 30. marca 2017 okresný súd vyhlásil rozsudok,
- 15. júna 2017 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaného,
- 22. júna 2017 okresný súd rozhodol uznesením o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie,
- 3. júla 2017 sa žalobca vyjadril k odvolaniu žalovaného,
- 18. septembra 2017 sa žalovaný vyjadril k vyjadreniu žalobcu,
- 20. septembra 2017 bol spis okresného súdu predložený Krajskému súdu v Trenčíne, kde sa aj v súčasnosti stále nachádza.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde

sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky na zaplatenie peňažnej pohľadávky v sume 33 986,23 € z titulu neuhradenej ceny za dodávku pitnej vody a odvádzanie odpadových vôd a neuhradenú cenu za dodávku a distribúciu elektriny. Ústavný súd konštatuje, že v tomto prípade ide o bežnú časť

rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Po skutkovej stránke možno vec hodnotiť ako skutkovo zložitejšiu, čo vyplýva predovšetkým z nutnosti požiadať znalca o odborné vyjadrenie.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené preskúmal správanie s'ťažovateľky v napadnutom konaní a dospel k záveru, že čiastočne prispelo k predĺženiu celkovej dĺžky napadnutého konania.

Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že pojednávanie uskutočnené 21. mája 2012 bolo odročené bez prejednávania veci vzhľadom na skutočnosť, že účastníci konania zhodne vyhlásili, že súhlasia s mimosúdnyim prerokovaním veci. Pojednávanie uskutočnené 10. septembra 2012 bolo odročené bez vykonania dokazovania s tým, že po opätovnom pokuse o zmier a po rozprave bolo ustálené, že je potrebné, aby účastníci pri každom uplatnenom nároku špecifikovali hodnoty, ktorým bol tvorený. Uvedená skutočnosť mala taktiež za následok predĺženie doby trvania napadnutého konania, pričom pojednávanie bolo odročené na 29. október 2012. Dňa 29. októbra 2012 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie a žiadosť o odročenie pojednávania zo strany právneho zástupcu s'ťažovateľky z dôvodu hospodárnosti konania po dohode s právnym zástupcom žalovaného, pričom s'ťažovateľka uviedla, že doložila z dôvodu svojej pracovnej zaneprázdnenosti svojmu právnemu zástupcovi nové podklady vo veci v krátkom čase pred pojednávaním.

Iné skutočnosti, ktorými by s'ťažovateľka prispela k predĺženiu konania, ústavný súd nezistil.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní, ktoré sa začalo doručením žaloby okresnému súdu 12. augusta 2011, okresný súd síce spočiatku postupoval plynulo, avšak obdobie od 26. apríla 2013, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k návrhu žalovaného na doplnenie dokazovania, do 15. februára 2016, keď okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 25. apríl 2016, je poznačené absolútnou nečinnosťou okresného súdu.

Uvedená absolútna nečinnosť okresného súdu v uvedenom období v celkovom trvaní 34 mesiacov viedla k vzniku zbytočných prietahov v konaní a k jeho výraznému predĺženiu. Takýto postup okresného súdu nemožno v žiadnom prípade označiť za postup, ktorý by bol v súlade s § 100 ods. 1 prvou vetou OSP, resp. v súlade s čl. 17 CSP, v zmysle ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Okresný súd nevykonal počas obdobia takmer troch rokov v napadnutom konaní ani jediný úkon, a to napriek opakovaným žiadostiam sťažovateľky o nariadenie pojednávania.

Uvedenú absolútnu nečinnosť okresného súdu nemožno ospravedlniť ani zmenou zákonnej sudkyne, ktorá sa podľa vyjadrenia predsedu okresného súdu musela v relatívne krátkom čase oboznámiť s veľkým množstvom prerozdelených aj nových vecí, ktoré napadli na rozhodnutie do jej oddelenia.

V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť na svoju ustálenú judikatúru (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99 alebo III. ÚS 17/02), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní. Personálne obsadenie súdu,

jeho organizácia, vysoký počet vecí v príslušnom oddelení, ako i optimalizácia súdnictva, teda nie sú dôvodmi, pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Okrem uvedenej nečinnosti možno dospieť k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval neefektívne, a to najmä v súvislosti s vyžiadaním odborného vyjadrenia od znalca. Dokazovanie odborným vyjadrením znalca okresný súd nariadil až na pojednávaní konanom 22. septembra 2016, a to napriek skutočnosti, že žalovaný navrhoval znalecké dokazovanie už vo svojom podaní doručenom okresnému súdu 30. januára 2013. Okresný súd pojednávanie uskutočnené 22. septembra 2016 odročil pre účely ustanovenia znalca na podanie odborného vyjadrenia, a to vzhľadom na výpovede svedkov (svedkovia vypovedali už na pojednávaní 28. marca 2013), ako aj s ohľadom na opakované tvrdenia žalovaného o potrebe znaleckého dokazovania. Okresný súd teda nariadil znalecké dokazovanie až po tri a pol roku od návrhu na jeho vykonanie zo strany žalovaného a výpovedí svedkov.

Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu (z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľky, postupu okresného súdu poznamenaného najmä jeho nečinnosťou, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu namietaného konania a jeho celkovú dĺžku) dospel k záveru, že v posudzovanom postupe okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov, a to vzhľadom na to, že okresný súd rozsudkom z 30. marca 2017 rozhodol v merite veci. V tejto časti preto ústavný súd sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 €. Vo svojej sťažnosti poukázala na skutočnosť, že „*aj vzhľadom na hroziaci (resp. prebiehajúci) úbytok majetku žalovaného je pre sťažovateľa veľmi dôležité, aby ku právoplatnému skončeniu napadnutého konania došlo čo najskôr, v dôsledku čoho pociťuje ujmu na svojich právach spôsobenú prietahmi v predmetnom súdnom konaní mimoriadne citlivo a intenzívne*“. Primeranosť finančného zadosťučinenia odôvodňuje sťažovateľka aj tým, že „*zásah do základných práv v dôsledku viac ako 34 mesiacov trvajúcej nečinnosti Okresného súdu Trenčín je možné považovať za neobvykle závažný,*

a to aj vzhľadom na skutočnosť, že súd bol počas trvania tohto obdobia na svoju nečinnosť zo strany sťažovateľa písomne upozornený (čo zostalo bez reakcie)“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na celkovú doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 39 Cb 15/2012, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu (správanie sťažovateľky, nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu, ako i skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu už okresný súd meritórne rozhodol), považoval ústavný súd priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €, a z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2017 a 2018.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie z 24. apríla 2018) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1

písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to prvé dva úkony 2 x 147,33 €, t. j. spolu 294,66 €, a za tretí právny úkon – vyjadrenie z 24. apríla 2018 1 x 153,50 €, čo spolu s režijným paušalom 2 x 8,84 € a 1 x 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 475,05 €. Keďže spoločnosť HALADA advokátska kancelária s. r. o. je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 570,06 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2018